

Bilaga 2, samrådsredogörelse för riskhanteringsplan för Malmö

Inkomna yttranden under samrådet

Yttranden utan erinran och yttranden där organisationen valt att inte lämna synpunkter

Naturvårdsverket 2021-10-11

Lunds universitet 2021-11-01

Staffanstorps kommun 2021-11-08

Yttranden med synpunkter

Havs- och Vattenmyndigheten 2021-10-29

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) 2021-10-28

Sveriges geologiska undersökning (SGU) 2021-10-27

Vattenmyndigheten för södra Östersjön 2021-10-28

Burlövs kommun 2021-11-03

Lomma kommun 2021-11-18

Malmö kommun 2021-11-10

Vellinge kommun 2021-11-10

Malmö Universitet 2021-10-28

Sydvatten 2021-10-28

Räddningstjänsten syd 2021-10-29

Inkomna yttranden med synpunkter redovisas och kommenteras nedan.

Myndigheter

Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten anser att det är tydligt illustrerat vilka områden som har betydande översvämningsrisk och att det övergripande framgår vilka verksamheter som påverkas, men saknar en skattning över hur många invånare som riskerar att drabbas. Inledningsvis skrivs att en analys gjorts men HaV saknar en redovisning av resultatet. Det står att tabell x- Malmö påverkansområde idag är ofullständig, men framgår inte vad tabellen kommer att kompletteras med. Vidare anser HaV att tabellen över vilka verksamheter som påverkas med fördel skulle kunna kompletteras med en eller flera kartbilder som i tex. Haparanda riskhanteringsplan.

Riskhanteringsplanen har kompletterats med efterfrågad redovisning

HaV anser att riskhanteringsplanen och miljöbedömningen behöver kompletteras med beskrivning om hur riskhanteringsplanerna samordnats med förvaltningsplaner och åtgärdsprogram enligt

vattenförvaltningsförordning som det står i Förordning (2009:956) om översvämningsrisker 15 §. I riskhanteringsplanen nämns att samordningsmöten har genomförts kontinuerligt bl.a. med Södra Östersjöns vattendistrikt och länsstyrelsens beredningssektariat men inget om hur riskhanteringsplanen har samordnats med åtgärdsprogrammet och förvaltningsplanen för vattendistriktet. I riskhanteringsplan för Haparanda finns tex en tabell med några åtgärder från vattenförvaltningens åtgärdsprogram och en bedömning över åtgärdernas inverkan på översvämningsrisk. Vidare vore det önskvärt att få motsvarande beskrivning för åtgärder i riskhanteringsplanen dvs en bedömning av positiv eller negativ effekt på MKN för relevanta åtgärder. **Riskhanteringsplanen har kompletterats med en övergripande bedömning av hur förslaget till åtgärdsprogram för vatten 2021-2027 förhåller sig till översvämningsituationen där också några av åtgärderna kommenteras. I MKB för Malmöområdet finns en redovisning av hur åtgärder kan påverka MKN vatten.**

Av riskhanteringsplanen ska det tydligt framgå hur föreslagna åtgärder syftar till att uppnå de uppsatta målen, MSBFS 2013:3 3§. Mål och åtgärder är uppdelat på likartat sätt men det är ändå inte enkelt att följa om åtgärderna – är rätt i förhållande till målen och om det saknas åtgärder. HaV rekommenderar att mål och åtgärder redovisas tillsammans för att tydligare visa hur det hänger ihop samt vid behov kompletterar uppgifter

Riskhanteringsplanen kompletteras så att det framgår hur mål och åtgärder hänger ihop.

MSB

Generella synpunkter

Den föreslagna riskhanteringsplanen följer strukturen som rekommenderas i MSB:s vägledning. Målen för riskhanteringsplanen är tydligt redovisade. Av riskhanteringsplanen ska det tydligt framgå hur föreslagna åtgärder syftar till att uppnå de uppsatta målen, MSBFS 2013:3 3§.

Riskhanteringsplanen har kompletterats avseende denna punkt

Det framgår dock från samrådshandlingarna att riskhanteringsplanen saknar ett antal uppgifter och att innehållet behöver utvecklas och kompletteras i flera avseende innan planen färdigställas.

Riskhanteringsplanen har kompletterats med dessa uppgifter

Påverkansområde och utökning av riskområdet

Länsstyrelsen har valt att redovisa ett "påverkansområde" samt föreslår en utökning av riskområdet som inte stämmer överens med de framtagna hot- och riskkartorna.

MSB vill understryka att riskhanteringsplanens omfattning och innehåll ska baseras på de hot- och riskkartor framtagna av MSB och Länsstyrelsen under 2018 och 2019 (se 12 § Förordning (2009:956) om översvämningsrisker). Det är vid framtagande av hot-och riskkartorna som det översvämningshotade området fastställs och därmed riskområdet för riskkartorna och inte under framtagandet av riskhanteringsplanen. En dialog har skett med berörda kommuner och länsstyrelsen om fastställande av riskområdet under karteringskedet. Att utöka riskområdet inom ramen för riskhanteringsplanen i detta skede är inte aktuellt då det krävs att nya hot- och riskkartor rapporteras till EU. Riskhanteringsplanen ska kompletteras med information om de redan rapporterade hot- och riskkartorna. Både hot- och riskkartor kommer att revideras i samband med cykel 3 (2024 - 2025) och då med hänsyn taget till ny kunskap och nytt underlag.

Redovisningen av "påverkansområdet" kan dock vara ett möjligt sätt att visualisera osäkerheter i underlaget och skulle kunna kvarstå om det tydligt framgår att riskhanteringsplanen bygger på framtagna och till EU rapporterade hot- och riskkartor.

MSB vill samtidigt betona att det är möjligt att redovisa åtgärder som ligger utanför riskområdet som har betydelse för hantering av risker inom riskområdet.

Riskhanteringsplanen förtydligas så att det tydligt framgår att kartan "påverkansområde år 2100" utgör ett komplement till MSB:s hot- och riskkartor.

Komplettering inför fastställande

Nedan listas övriga delar av riskhanteringsplanen som behöver utvecklas och kompletteras innan planen färdigställs.

- Planen saknar en övergripande sammanfattning.

Riskhanteringsplanen har kompletterats med efterfrågad redovisning

-
- Planen saknar en sammanfattande beskrivning över riskområdet och en redovisning av slutsatser från den preliminära bedömningen av översvämningsriskerna.

Riskhanteringsplanen har kompletterats med efterfrågad redovisning

-
- Planen saknar en redovisning av riskkartorna som har utarbetats under steg 2.

Riskhanteringsplanen har kompletterats med efterfrågad redovisning

-
- Planen saknar en separat karta över avrinningsområdet. Detta bör redovisas och avrinningsområdet bör kort beskrivas i den slutliga planen.

Malmöområdet omfattar både Sege å och Höje å avrinningsområden. Riskhanteringsplanen har kompletterats med en karta över de båda avrinningsområdena.

- Det bör tydligt redovisas i kap 4 vilka kartor som sammanfattningarna bygger på. Sammanfattningarna ska baseras på redan framtagna hot- och riskkartorna.

Riskhanteringsplanen har kompletterats med efterfrågad redovisning

- Planen bör behandla samtliga aspekter av hanteringen av översvämningsrisker. Översvämnning från havet och från skyfall är en huvudfråga för Malmö men översvämningsrisker kopplade till eventuella små vattendrag i Malmöområdet bör också redovisas och hanteras om de bedöms relevanta.

Planen redovisar och hanterar översvämningsrisker utifrån den information som Länsstyrelsen har tagit del av från kända kommunala dokument.

- Planen saknar en redovisning av åtgärder som ska vidtas enligt 5 kap. miljöbalken, 6 kap. miljöbalken och lag om att förebygga storskaliga kemikalieolyckor (Sevesolagen) som har anknytning till översvämnningar.

Riskhanteringsplanen har kompletterats med efterfrågad redovisning

- Planen saknar en prioritering av förslagna åtgärder.

Riskhanteringsplanen har kompletterats med prioritering av åtgärder

- Planen saknar en sammanfattning av samtliga åtgärder.
Riskhanteringsplanen har kompletterats med efterfrågad redovisning
- Referenslistan bör kompletteras med de till EU-rapporterade hot- och riskkartor, MSBs vägledning för framtagande av riskhanteringsplaner, samt referenser till översvämningdirektivet och tillhörande lagstiftningar.

Riskhanteringsplanen har kompletterats med efterfrågad redovisning

Samordning

Redovisningen över hur riskhanteringsplanen har samordnats lokalt, regionalt och nationellt behöver utvecklas och tydligare beskrivas. Det är av särskilt vikt att redovisa hur riskhanteringsplanen har samordnats med åtgärdsprogrammet och förvaltningsplanen för vattendistriktet samt resultatet av samordningen. Hur planen samordnats med de regionala handlingsplanerna för klimatanpassning samt länsstyrelsens och kommunernas ordinarie krisberedskaps-, klimatanpassnings- och planeringsarbete bör också beskrivas i mer detalj. Här bör även kommunens och länsstyrelsens arbete med respektive risk- och sårbarhetsanalys utvecklas.

Länsstyrelsen har utvecklat texten sedan samråd

LSO

Kommunernas ansvar enligt Lagen om skydd mot olyckor (LSO) bör tydligare beskrivas samt de nyligen genomförda förändringarna som skett i LSO. <https://www.msb.se/forandringarlsso>

Nya föreskrifter om kommunala handlingsprogram har antagits. Syftet är att de ska bli tydligare, konkretare och hålla högre kvalitet samt innehålla en beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats, där bl.a. naturolyckor ingår. Läs mer på: [Förändringar i lagen om Skydd mot olyckor \(LSO\) \(msb.se\)](#)

Länsstyrelsen har förtydligat och utvecklat texten sedan samråd

Miljöbedömningen

MSB har inte i detalj granskat miljökonsekvensbeskrivningen utan pekar endast på några detaljerade synpunkter.

Genomförande tiden för riskhanteringsplanen är 2022 - 2027, står 2022 - 2029 på ngt ställe.

MkB har korrigerats på denna punkt.

I kap 1.1 står det att vattenmyndigheterna tar fram riskkartor vilket är felaktigt. Det står uttryckligen i ändring av förordningen 2009:956 om översvämningrisker att det är länsstyrelserna som tar fram riskkartor. Det är länsstyrelserna som kan fatta beslut i riskfrågor.

MkB har korrigerats på denna punkt.

Riskhanteringsplanen ska innehålla en särskild redovisning av miljöbedömningen enligt 6 kap. 16§ miljöbalken.

Riskhanteringsplanen har kompletterats med efterfrågad redovisning

SGU

SGU:s allmänna riktlinjer för riskhanteringsplan enligt översvänningsdirektivet

Geologi och morfologi

Markens geologiska och morfologiska egenskaper är avgörande för hur ett område påverkas och påverkas av översvämning. Typ av jord- och bergart, jorddjup och lagerföljd, geomorfologi samt geologisk heterogenitet har stor betydelse för vilka georisker som specifikt kan förekomma i ett område vid översvämning. Georiskerna kan vara skred, ras, föroreningsspridning och erosion. Vidare har markens egenskaper stor betydelse för vilka grundvattenförhållanden som råder samt markens förmåga att släppa igenom vatten. Dessutom ges de egenskaper, som kuster och vattendrags stränder har, av markens och bottenens beskaffenhet samt morfologi, som, tillsammans med sedimentdynamik, bör beaktas vid riskhantering och val av eventuell klimatanpassningsåtgärd.

Den ursprungliga avsättningen av naturligt jordmaterial längs med kuster och stränder har framför allt skett i anslutning till den senaste istiden. Havsnivån och strandlinjernas läge har varierat sedan dess, vilket innebär att kuster och stränder har anpassat sig naturligt till olika förhållanden och förflyttats både ut till havs och in mot land. Omlagring, svallning och en lokal förflyttning av material, som till exempel sand och grus, har därför förekommit. Dessa naturliga processer bör beaktas vid riskhantering och eventuella val av åtgärder. Om åtgärder vidtas som hindrar eller påverkar en naturlig förflyttning av material in mot land under stigande havsnivåer finns risk att en nettotransport istället sker av material bort från kusten och stranden. Detta kan orsaka en större erosion som resulterar i större översvänningsrisker.

Av dessa anledningar bör kunskapsunderlag om områdets geologiska och morfologiska egenskaper användas vid arbete med riskhantering av översvämningar och eventuella klimatanpassningsåtgärder för kuster, sjöar och vattendrag.

SGU har också längs Skånes och södra Hallands kust kartlagt kust- och strandtyp, fysiska och dynamiska förhållanden, erosionsförhållanden, jordarter på land och havsbotten samt havsbottens batymetri. Dessa informationsskikt tillsammans med kända befintliga erosion- och översvänningsåtgärder finns tillgängliga via SGUs kartvisare "Stranderosion och geologi, kust" <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-skanestrand.html> och som GIS-skikt via SGU:s kundtjänst, kundservice@sgu.se.

I andra områden har SGU även karterat jordarter, bergarter och grundvattenförhållanden och har därmed översiktlig information om dessa. För hjälp till handledning och tillgång till denna relevanta information om jordarter, berggrund, grundvatten, geomorfologi, geologisk heterogenitet och naturvärden samt georisker, som t.ex. skred, ras, översvämning, föroreningsspridningar och erosion med syftet att hantera risker med översvämning, hänvisar vi till vår hemsida: <https://www.sgu.se/>. Det bör påpekas att i arbetet med riskhantering av översvämning och klimatanpassningsåtgärder kan mer detaljerad information behövas i många områden.

Länsstyrelsen delar SGUs synpunkter om vikten av att geologisk information används vid framtagande av åtgärder. De fysiska åtgärder som kan bli en följd av de övergripande åtgärder som redovisas i riskhanteringsplanen kommer att behöva utredas inför kommande prövningsprocesser enligt miljöbalken och planläggning enligt plan- och bygglagen. Länsstyrelsen kommer att informera

verksamhetsutövare och kommuner om SGU:s underlag inför kommande processer men också i andra sammanhang, exempelvis i arbetet med samordning av klimatanpassning i länet.

Materialförsörjning

I samband med anläggandet av olika typer av översvämnings- och erosionsskydd kan behov av material uppstå. Om sådana behov uppstår bör materialförsörjningen hanteras så att en bra resurshushållning och en minimal påverkan av miljö och klimat uppnås. Ökat uttag av material lokalt eller regionalt ger olika effekter på naturvärden, klimat och kulturmiljön. Materialet bör hanteras som en strategisk och kritisk resurs. SGU:s ståndpunkt är att naturgrusmaterial inte ska användas då det oftast går att ersätta med annat material. Cirkulär användning av massor är att föredra.

Länsstyrelsen noterar SGU:s ståndpunkt. I Miljökonsekvensbeskrivningen redovisas materialförsörjning som en relevant miljöaspekt.

Grundvatten

Grundvattennivåer i marken samt jordlager och berggrundens förmåga att transportera vatten kan vara avgörande för vilka områden som påverkas av översvämning och hur stor och långvarig påverkan blir. En viss del av de översvämningar vi ser kan bero på så kallad grundvattenöversvämning. Denna typ av översvämningar är en ofta förbisedd faktor som inte bör underskattas. Hoten som en grundvattenöversvämning har är i princip samma men åtgärderna för att minska riskerna kan vara annorlunda, det är stor skillnad om vattnet kommer från ett ytvatten eller havet i marknivå eller trycker upp underifrån från grundvattnet. Områden med hög infiltrationskapacitet kan användas som infiltrationsområde dit man kan leda översvämningsvatten, dock är kvalitén på vattnet av största vikt då detta annars kan påverka grundvattenmagasinet negativt och i värsta fall med irreversibla skador som följd. Dock kan även föroreningar som finns i marken, till exempel vid förorenade områden spridas vidare vid översvämningar. Dels kan föroreningen spridas i marken men det kan även vara så att det läcker ut till ytvatten. Förhöjda havsnivåer kan även påverka grundvattennivåerna och kvalitén på grundvattnet i kustnära låglänta områden vilket även här kan skapa större risker för grundvattenöversvämning och de hot som ett saltpåverkat grundvatten har. I vissa regioner och kommuner finns det övervakning av grundvattennivåer och grundvattenmodeller som kan bidra till den mer komplexa och heltäckande bilden. Med anledning av ovanstående bör en riskhanteringsplan enligt översvämningsdirektivet även innehålla klimatanpassningsåtgärder kopplade till grundvattenförhållanden och inte enbart fokusera på ytvatten. Som exempel kan man behöva ta fram underlag och förhålla åtgärder gentemot grundvattenförekomster och säkerställa att grundvatten som används och kan komma att användas i framtiden inte försämras. SGU har tagit fram en checklista för vilken information vi anser bör redovisas gällande påverkan på grundvattenförekomst och grundvattentäkter (se länkar nedan).
<https://www.sgu.se/grundvatten/vattenforvaltning/checklista-paverkan-grundvattenforekomst/>
<https://www.sgu.se/grundvatten/vattenskyddsomraden/remisser-till-sgu-om-grundvattentakter/>

Grundvattenförhållanden beaktas på en övergripande nivå i miljökonsekvensbeskrivningen. I nuläget saknas tillräckligt med underlag dels avseende åtgärders utformning och dels om lokala grundvattenförhållanden för att i denna cykel genomföra detaljerade studier av åtgärder kopplade till grundvattenförekomster. När konkreta åtgärder ska genomföras kommer dessa frågor behöva beaktas i prövningsprocesser.

Vattenmyndigheten för Södra Östersjön

Vattenmyndigheten ser positivt på att arbetet med riskhanteringsplanerna samordnats med vattenförvaltningen och att planerna för Helsingborg, Kristianstad och Landskrona lyfter vikten av ett avrinningsområdesperspektiv. Ett helhetsperspektiv i avrinningsområdet är viktigt både när det gäller påverkan från olika källor och olika lösningar, inklusive de naturbaserade lösningarna. Dessa faktorer

behöver beaktas vid val av enskilda åtgärdsalternativ och bedömningar av nyttan med att förlägga åtgärder uppströms i berörda avrinningsområden för att motverka översvämningar nedströms. Det är också positivt att åtgärderna i riskhanteringsplanerna inkluderar naturbaserade lösningar.

Länsstyrelsen instämmer i synpunkterna

I kapitel 7 riskhanteringsplanerna, Åtgärder enligt annan lagstiftning, saknas hänvisning till 5 kap. miljöbalken (1998:808). Översvämningståtgärder i form av t.ex. fysiska skydd och flödesåtgärder kan innebära en hydromorfologisk påverkan på en eller flera ytvatten- och kustvattenförekomster, vilket därmed kan påverka möjligheten att uppnå gällande miljö kvalitetsnorm.

Riskhanteringsplanerna har kompletterats med en redovisning av 5 kap miljöbalken.

I miljökonsekvensbeskrivningarna för Falsterbo, Kristianstad och Malmö beskrivs statusklassificering och miljö kvalitetsnormer för berörda vattenförekomster. Vattenmyndigheten vill informera om att beslut om nya miljö kvalitetsnormer enligt plan ska tas av vattendelegationen för Södra Östersjöns vattendistrikt i december 2021. Det samråd om vattenförvaltningen förvaltningsplan och åtgärdsprogram, som genomfördes fr.o.m. 1 november 2020 t.o.m. 30 april 2021, kan medföra att statusklassificering och miljö kvalitetsnormer ändras i förhållande till det som anges i Vatteninformationssystem Sverige (VISS) i dagsläget.

Länsstyrelsen noterar informationen.

Kommuner

Burlöv

Sammanfattning

Utgångspunkten för Burlövs kommun är att utvecklas och bevaras. Burlövs kommun vill till att börja med poängtera att åtgärden "planerad reträtt" i dagsläget inte ses som ett alternativ som klimatanpassningsåtgärd. Utöver de synpunkter som framförs i det gemensamma yttrandet (citerat ss.3–5) från Skånes kustkommuner vill Burlövs kommun framföra följande synpunkter:

Åtgärden planerad reträtt finns inte med i riskhanteringsplanen.

Avsaknad av kostnadsnyttoanalys

I missivet anges: "Länsstyrelsen Skåne genomför nu ett samråd angående förslag på riskhanteringsplaner för de identifierade områdena med tillhörande miljöbedömning/miljökonsekvensbeskrivning (MKB)". Detta kan tolkas som att kostnadsnyttoanalysen inte ingår i samrådet. Riskhanteringsplanens övergripande mål är till övervägande del inriktade på att skydda och begränsa skador och minska ekonomiska förluster på livsmiljöer/ekosystem, värdefulla kulturmiljöer/kulturarv respektive egendom. Dessa utgör grunden för hur betydande delar av vårt samhälle värderas. Om dessa påverkas negativt så innebär det med stor sannolikhet att omgivande områden berörs.

Det formella samrådet omfattar riskhanteringsplan och miljöbedömning. Resultatet av kostnadsanalysen har inarbetats i riskhanteringsplanen och är en viktig del i arbetet.

För att kunna bedöma om en skyddsåtgärd är rimlig eller inte i förhållande till ett områdes bevarandevärden och utvecklingsmöjligheter behövs ett klarläggande av hur de ekonomiska förutsättningarna ser ut, och därför ställer sig Burlövs kommun frågande till varför riskhanteringsplanen ska samrådas utan att kostnadsnyttoanalysen är en del av underlaget. I riskhanteringsplanen anges att en kostnadsnyttoanalys kommer att finnas tillhanda i början av september. Varken stadsbyggnadskontoret i Malmö stad eller Burlövs kommun har noterat att en

kostnadsanalys har publicerats före början av oktober. Det är olyckligt att länsstyrelsen inte har kommunicerat att denna har publicerats. Handläggningen av ärendet för det gemensamma yttrandet för Skånes kustkommuner har redan avslutats och ledtider för nämndssammanträden har passerat för de flesta kustkommunerna vid publiceringen.

Kostnadsanalysen är ett viktigt underlag till riskhanteringsplanen. Resultaten av kostnadsanalysen kommer att inarbetas i riskhanteringsplanen men är endast ett underlag till planen. Länsstyrelsen instämmer i att det är olyckligt att kostnadsanalysen inte kommunicerades när den publicerades på hemsidan.

Burlövs kommun noterar att dokumentet "Kostnadsanalys" inte heter kostnads-nyttö-analys och det är oklart om det faktiskt avses vara detta. Kostnadsanalysen har med tanke på den korta tiden inte analyserats annat än översiktligt av Burlövs kommun.

Underlaget är en kostnadsanalys. I analysen beskrivs skillnader mellan kostnadsanalys och kostnads-nyttöanalys.

För Burlövs kommun kan konstateras att schablonkostnaden för åtgärder endast till delar stämmer överens med kommunens tidigare underlag, men är avvikande på flera punkter, vilket sannolikt beror på väl tilltagna dimensioner av exempelvis flödes hinder. För Malmöområdet (inklusive Burlöv och Lomma) som helhet medför en skyddsport i Malmö hamn att kostnaden ökar med cirka 4 miljarder kronor vilket lågt räknat motsvarar två tredjedelar av den totala kostnaden för skyddsåtgärder. Om skyddsporten räknas bort, och andra alternativ väljs, kommer samhällsnyttan sannolikt att vara positiv, vilket den är från de andra områdena. Detta är dock en fråga som Malmö stad utreder. Den höga kostnaden för skyddsporten medför också att åtgärder för att skydda delar av området, eller hela med annan teknik, ser ut att ha en sämre samhällsnytta trots att andra typer av skydd inom dessa delområden torde uppvisa en stark positiv nytta.

Ett av syftena med kostnadsanalysen är att initiera diskussioner som innebär att olika handlingsalternativ kan vägas mot varandra. Kostnadsanalysen gör inte anspråk på att förmedla en helhetsbild av kostnader och möjliga alternativ.

Avseende den ingående nyttan skriver författarna att denna är svårräknad och sannolikt underskattad, vilket Burlövs kommun också vill poängtera. Burlövs kommun finner det otydligt hur förtättnings- och exploateringsprojekt har hanterats då kommunen har stora områden med exploatering som betingar stora värden för kommunen. Vidare tas ingen hänsyn i kronor till den miljöpåverkan (exempelvis utsläpp av gifter och byggnadsmaterial och nedskräpning till havet) som skulle ske vid stora översvämningar. Ingen hänsyn tas heller till att oskyddade områden i praktiken blir obrukbara för bebyggelse till följd av hot om översvämning.

Länsstyrelsen instämmer i kommunens resonemang

Burlövs kommun noterar att det på sidan 67 står att Burlövs kommunen har räknat på skyddsåtgärder till år 2065. Vid möte med konsult och länsstyrelse redovisades av kommunen skyddsåtgärder för högsta havsnivå på +3,4 meter år 2100, och kommunen uppfattade det som att det var denna nivå som skulle beräknas för skyddsåtgärder och nytta. Beräkningen av nytta på 2,9 meter, i enlighet med kostnadsanalysen, medför att nyttan sjunker i förhållande till kostnaden. Burlövs kommun anser därför att nyttan ska beräknas utifrån det dimensionerade skyddet (+3,4 meter) för att en eventuell jämförelse ska vara relevant.

Länsstyrelsen noterar Burlövs synpunkt

Sammantaget ställer sig Burlövs kommun tveksam till kostnadsanalysen i dess nuvarande utformning och önskar att denna i stället utvecklas vidare till en kostnadsnyttoanalys enligt rapportens förslag.

Kostnadsanalysen ska ses som ett första steg till en mer komplett kostnadsnyttoanalys. Kostnadsanalysen är ett underlag som kommuner kan utgå ifrån i kommande analyser. Det är inte möjligt att utveckla kostnadsanalysen inom ramen för föreliggande riskhanteringsplan.

Minimerandet av risker gentemot befintlig bebyggelse

Burlövs kommun menar att riskhanteringsplanens fokus bör vara att minimera risker gentemot den befintliga bebyggelsen genom skydd enligt övergripande mål, och anser vidare att effektmålen är för kategoriska i sina formuleringar. I en så pass stor fråga som skydd av samhällen kan möjligheterna inte begränsas av mål/åtgärder redan på förhand, utan behöver ses ur ett större perspektiv. Målet/åtgärden: *Översvämningsåtgärder med syfte att skydda mot stigande havsnivåer bör inte planeras inom områden som omfattas av områdesskydd eller inom områden som kan påverka områdesskydd negativt*, och mål som liknar dessa ska därför utgå. Det är också så att åtgärderna kommer att prövas, sannolikt som vattenverksamhet i mark- och miljödomstolen, där dessa avväganden ska göras. Burlövs kommun har tidigare inte haft för avsikt att skydd som planeras på hundra års sikt ska byggas med nutida kunskap, lagstiftning och teknik, men att förberedelser för att i framtiden kunna möjliggöra skydden ska ske.

Resultatmålen ovan har justerats något efter samråd. Syftet med resultatmålet är att på en övergripande nivå uppmärksamma att områdesskydd ofta påverkas negativt av åtgärder. Avvägningar mellan nyttan av åtgärder och naturvärden kommer att avgöras i kommande prövningsprocesser.

Hantering av tillstånd och dispenser

Enligt MSB:s vägledning för riskhanteringsplaner bör åtgärder som har vidtagits enligt annan lagstiftning, och är relevanta för att reducera översvämningsrisker, redovisas och markeras tydligt i riskhanteringsplanen. Enligt vägledningen ska det även framgå vilken lagstiftning som åtgärden grundar sig på. Burlövs kommun reagerar därför på att länsstyrelsen har valt att lyfta andra lagrum, såsom exempelvis miljöbalkens bestämmelser om markavvattnings eller områdesskydd, med en tolkning som innebär att åtgärder som kan reducera översvämningsrisker snarare beskrivs som svåra att genomföra. Burlövs kommun inser att genomförandet av olika kustskyddsåtgärder kan behöva olika typer av tillstånd och dispenser. Riskhanteringsplanen bör därför omfatta hur målkonflikter mellan riskreducerande åtgärder och sådana lagstiftningar bör hanteras och lyfta fram åtgärder i annan lagstiftning som kan vara relevanta för att reducera översvämningsrisker. Dessa upplysningar kan vara till gagn för kustkommunerna generellt, men för Burlövs kommun i synnerhet då kommunen saknar andra rimliga alternativ än att placera delar av det yttre kustskyddet i anslutning till/i kanten av ett Natura 2000-område.

Kapitlet om annan lagstiftning har under samrådsprocessen utvecklats i den riktning som kommunen efterlyser.

Riskhanteringsplanens geografiska avgränsning

I förordet är Malmöområdet definierat som omfattande kommunerna Malmö, Burlöv och Lomma. På sidan 10 finns en referens till "... riskhanteringsplanen för Malmö ...", på sidan 11 en karta med titeln "... Malmöområdet med Lomma & Burlöv ...", på sidan 12 finns en uppgift gällande havsnivån för Malmö och på sidorna 12–14 finns påverkansområden för Malmö redovisade i tabeller. Burlövs kommun önskar tydliga hänvisningar till riskhanteringsplanens geografiska avgränsning där det framgår för läsaren vilka kommuner som omfattas.

Kapitel 2 har justerats så att det framgår vilka kommuner som omfattas av planen. Avsikten är att i alla sammanhang använda benämningen Malmöområdet.

Burlövs kommun och skånska kustkommuners yttrande

Burlövs kommun ställer sig i huvudsak bakom de gemensamma synpunkter som Skånes kustkommuner har kommit fram till inom ramen för samarbetet kring yttrande över riskhanteringsplanerna. Kustkommunerna i Skåne har gemensam syn i viktiga frågor som rör klimatanpassningen av Sverige och vad som behövs för att kustkommuner ska kunna fortsätta utvecklas. Skånska kustkommuner tar det förändrade klimatet på stort allvar och ser behov av att kustkommunernas fysiska planering behöver ske med en samhällsekonomiskt motiverad klimatanpassning. De skånska kustkommunernas tillväxtbehov och realisering av bostadsförsörjning är en nationell angelägenhet för svensk ekonomi och viktig för hela Skånes och Öresundsregionens utveckling. Klimatanpassningen av den byggda miljön behöver ta vara på och utgå från redan gjorda investeringar, i bebyggelsestrukturer samt kultur- och naturmiljön. Det behövs en öppen diskussion om hur vi tillsammans med staten och andra parter kan arbeta med samhällsekonomiskt lönsamma, adaptiva och successiva åtgärder. Sveriges tillväxt behöver ett Skåne med robusta kommuner och kustkommuner.

Klimatanpassning - en fråga som behöver uppmärksammas utifrån från tydliga ansvar och juridiska skyldigheter

Klimatanpassningen av såväl Skånes kustkommuner som Sverige är en fråga som behöver uppmärksammas kontinuerligt. Burlövs kommun och flera kustkommuner är positiva till att riskhanteringsplanerna tagits fram. Vi anser att riskhanteringsplanerna behöver bli tydligare kring en gemensam och samlande målbild av ett klimatanpassat Skåne, där städer och samhällen kan finnas kvar och utvecklas. Kustkommunerna bidrar gärna i en utvecklad dialog med staten, både med länsstyrelsen och andra myndigheter, om hur ökade översvämningsrisker och konsekvenser av dessa kan hanteras både i befintlig miljö och i kommunernas fysiska planering. Ansvaret och skyldigheterna för, respektive finansieringen av, klimatanpassningen av Sverige är inte tydligt i riskhanteringsplanen. Det saknas även lagrum för adaptiva och successiva etappvisa klimatanpassningsåtgärder idag och för olika finansierings- och fördelningsmodeller för åtgärder som ligger långt fram i tiden. Det är viktigt att länsstyrelsen förtydligar och skiljer på det ansvar som kommunerna har och inte har. De resultatmål och åtgärder som föreslås i Skånes riskhanteringsplaner bör förtydligas utifrån om de är möjligheter för kommunerna eller juridiska skyldigheter.

Riskhanteringsplanerna syftar till att minska ogynnsamma effekter av översvämnningar. Länsstyrelsen menar att det framgår av riskhanteringsplanerna vem som är ansvarig för respektive åtgärd. Länsstyrelsen har fört dialog och arrangerat ett flertal möten med tjänstepersoner för berörda kommuner samt samlat in åtgärder som respektive kommun har beslutat i olika dokument. De resultatmål som redovisas i riskhanteringsplanerna är övergripande strategiska mål av regional karaktär och har diskuterats och förankrats med tjänstepersoner i kommunerna. Målen beskriver utifrån detta den inriktning som Länsstyrelsen i nuläget bedömer som viktig för att riskhanteringsplanerna ska bidra till positiva effekter för människors hälsa, miljö, kulturarv och ekonomisk verksamhet. Utifrån synpunkterna från samrådet har några av resultatmålen omformulerats.

Länsstyrelsen vill påminna om att de mål och åtgärder som föreslås i riskhanteringsplanerna inte är juridiskt bindande. Samtidigt är flera åtgärder direkt hämtade från beslutade och antagna kommunala översiktsplaner och därför vägledande för detaljplanering, bygglov samt vägledande för prövningar enligt miljöbalken.

Att klimatanpassningsfrågan behöver uppmärksammas betydligt mer än vad som görs idag är Länsstyrelsen väl medveten om. Klimatanpassning är en viktig del av riskhanteringsplanerna men är

här avgränsad till översvämning och främst också kopplad till befintliga värden. Länsstyrelsen har under framtagandet av riskhanteringsplanerna vid dialogen med tjänstepersoner i kustkommunerna inte uppfattat att det finns önskemål att uppdraget ska utökas till att omfatta mer än vad som krävs av översvämningdirektivet. Länsstyrelsen kan delvis bekräfta bilden av att det saknas lagrum för adaptiva och succesiva etappvisa klimatanpassningsåtgärder idag och för olika finansieringsmodeller för åtgärder som ligger långt fram i tiden. Länsstyrelsen har bl.a. tagit initiativ till Regional kustrådskonferens och arbetar i dialog med kustkommuner och ett flertal nationella myndigheter för att dessa frågor ska få ökad uppmärksamhet i nationell politik. Länsstyrelsen ser fram emot en fortsatt dialog med kommunerna om översvämning och kustskydd inom ramen för länsstyrelsens uppdrag att samordna det regionala arbetet med klimatanpassning.

Staten behöver genomföra samt finansiera åtgärder som skyddar statens intressen.

Riskhanteringsplanerna behöver tydligare visa vilket ansvar som berörda aktörer har, där staten behöver ta en större roll för finansieringen och finansieringsmodeller. Eftersom Länsstyrelsen gör bedömningen att flera samhällsviktiga verksamheter med statlig huvudman riskerar att översvämmas uppmanas Länsstyrelsen att peka ut en åtgärd som: "Länsstyrelsen ska verka för att staten, samordnat med kommunerna, genomför och finansierar skyddsåtgärder och beredskap som skyddar statens intressen, så som samhällsviktig verksamhet, riksintressen, statliga naturreservat, byggnader och infrastruktur osv. Länsstyrelsen behöver också arbeta för att staten ska skapa förutsättningar för anläggandet av skydd av allmänna intressen i alla typer av miljöer". Länsstyrelsen behöver därtill arbeta för att staten ska ändra lagrum och tolkningar för att möjliggöra/förenkla tillståndprocesser för att anlägga kustskydd.

Länsstyrelsen håller med om att statens arbete vad gäller skydd av statliga intressen behöver utvecklas. Länsstyrelsen har dock endast rådighet att genomföra åtgärder i vissa situationer och för ett fåtal objekt. Riksintressen och statliga naturreservat är i sig inget som ställer krav på kustskydd. Det som sker "naturligt" till följd av ett förändrat klimat behöver dessutom inte i alltid vara negativt för områdesskydden.

Riskhanteringsplanerna redovisar förebyggande åtgärder som på sikt bör leda till att staten genom Trafikverket genomför åtgärder för att skydda vägar, järnvägar och hamnverksamheter som ligger inom statligt ansvar. En annan åtgärd i riskhanteringsplanen är att Länsstyrelsen tar fram en handlingsplan för klimatanpassning för de skyddade områden som Länsstyrelsen förvaltar och påbörjar genomförandet av de åtgärder som beslutas i handlingsplanen och som åläggs myndigheten.

När det gäller att skapa förutsättningar för anläggandet av skydd av allmänna intressen i alla typer av miljöer är staten idag beroende av det kan ske inom ramen för det kommunala planmonopolet. Kommunen har idag både kravet att finansiera många av åtgärderna men äger samtidigt planeringsfrågan och kan föreslå vilka skyddsåtgärder som är lämpliga och var. Länsstyrelsen kan samtidigt bidra med den övergripande bilden och det regionala perspektivet varför det är angeläget att den kommunala och mellankommunala planeringen går i takt med staten för att genomföra skyddsåtgärder.

Länsstyrelsen ser i detta sammanhang inget skäl att ändra lagrum och tolkningar för att förenkla tillståndprocessen för att anlägga kustskydd. Miljöbalken är uppbyggd för att ge en likvärdig prövning för alla typer av verksamheter. Eftersom kustskydd ofta innebär en negativ påverkan på andra värden är det rimligt att kustskydd prövas så att hänsyn och försiktighetsmått innebär en så liten påverkan som möjligt på motstående intressen. Länsstyrelsen kan därför inte ställa sig bakom föreslagna åtgärder.

Det behövs ett nationellt klimatunderlag

Burlövs kommun ser, i likhet med Skånes kustkommuner, behov av att utveckla en nationell syn på vilken statistisk metodik som bör användas för att beskriva klimatet som grund för kommunernas klimatanpassningsarbete. Det behövs till exempel gå att utläsa hur ett klimatunderlag är framtaget och vilken statistisk osäkerhet som ligger till grund för investeringsbeslut i Sverige. Det skapar likvärdiga förutsättningar för kommunerna i Sverige och därför föreslås länsstyrelsen att lägga till "Länsstyrelsen ska, tillsammans med kommunerna, verka för att SMHI får ett utökat uppdrag som Sveriges expertmyndighet avseende klimatrelaterade frågor till kommunerna".

SMHI ansvarar redan idag för nationella klimatunderlag. Det är också SMHIs underlag som MSB:s hotkartor baseras på, vilket också Länsstyrelserna använder i arbetet med att ta fram riskhanteringsplaner. Av Skånes riskhanteringsplaner framgår hur klimatunderlag har tagits fram genom hänvisning till SMHI:s underlag som bygger på rapporter framtagna inom ramen för IPCCs arbete. Den statistiska osäkerheten är stor eftersom ingen kan veta hur utsläppen av växthusgaser kommer att förändras över tid. De klimatscenarier som IPCC har tagit fram redovisar variationen av möjliga havsnivåer för exempelvis klimatscenario RCP 8.5. De intervall som IPCC redovisar för respektive scenario förklarar ca 66% av variationen. Det finns en gemensam nationell strategi för klimatanpassning med vägledande principer för arbetet som beskrivs i Prop. 2017/18:163. Olika myndigheter har olika roller i tillämpningen av underlag som SMHI tar fram. MSB är den myndighet som ansvarar för översvämningsdirektivet. Boverket har i uppdrag att samordna det nationella klimatanpassningsarbetet för den byggda miljön. Länsstyrelsen bedömer att olika myndigheters ansvar och roller är tydliga vad gäller klimatanpassning.

Länsstyrelsen behöver agera för att kuststäder ska kunna vara kvar och utvecklas

Burlövs kommun och kustkommunerna ser behov av en nationell vägledning för klimatanpassning i den kommunala fysiska planeringen. Kommunerna behöver få stöd och utrymme att avgöra risker och konsekvenser i den fysiska planeringen, där redan gjorda investeringar och befintliga värden tas tillvara tillsammans med de tillväxtbehov som finns i kommunerna. Vi saknar i riskhanteringsplanerna en åtgärd där länsstyrelsen i sin stödjande roll agerar för att kustkommuner ska kunna vara kvar och utvecklas. Därför bör det finnas ett utvecklingsmål i riskhanteringsplanen med inriktning på hur fortsatt utveckling av stadsbebyggelse och samhällen i kustnära lägen kan ske på ett säkert sätt.

Boverket har i uppdrag att samordna det nationella klimatanpassningsarbetet för den byggda miljön. I uppdraget ingår de uppgifter som efterfrågas i yttrandet.

Några av Länsstyrelsens åtgärder i riskhanteringsplanerna avser att bidra till att Skånes kustkommuner ska kunna finnas kvar och utvecklas:

- Länsstyrelsen tar fram ett planeringsunderlag "vägledning för skydd mot översvämning från havet anpassad till Skånes kuststäder".
- Länsstyrelsen bidrar med kunskapsunderlag för att främja naturbaserade klimatanpassningsåtgärder
- Länsstyrelsen tillhandahåller relevant statligt underlag om översvämning och uppmanar och påminner kommuner om att tillämpa underlaget i samtliga ärenden där behov finns i enlighet med plan- och bygglagen

Kopplingen mellan att avgöra risk och konsekvenser måste kopplas till ansvar för finansiering av skydd. Ska staten finansiera måste och staten vara den som bedömer risk och konsekvenser, gör prioriteringar och väljer metod. Dessutom att det förutsätts ske på en mer övergripande geografisk nivå än en enskild kommun och då kan även ett nationellt perspektiv krävas.

Länsstyrelsen arbetar redan idag med att stötta kommuner så att bebyggelse och verksamheter ska finnas kvar och utvecklas utifrån varje plats specifika förutsättningar. Men i avvägningen mot flera olika intressen på kort och lång sikt är det inte likställt med att all kustnära bebyggelse i Skåne kan

vara motiverad att säkras. Kommuner har ett planeringsansvar för dessa frågor och bör genomföra fördjupade analyser för att på ett kostnadseffektivt sätt kunna skydda och utveckla sina kustområden beroende på om det t.ex. avser bostadsbebyggelse, samhällsfunktioner, verksamheter, naturområden, friluftsliv eller anläggningar för turism. Länsstyrelsen bidrar inom ramen för riskhanteringsplanen till detta arbete genom att ta fram en kostnadsanalys.

Fortsatt utveckling är enligt Länsstyrelsens mening inte likställt med att utöka bebyggelse i kustnära läge. Oexploaterad kustnära mark kan i ett förändrat klimat t.ex. bli viktig som buffertzona för att hantera vatten och samtidigt ge utrymme för att behålla rekreativ möjligheter och naturvärden.

Sammanfattningsvis vill Burlövs kommun framföra:

Det krävs ett omtag av riskhanteringsplanen för att länsstyrelsen bättre ska kunna visa att staten i sina olika roller tar sin stödjande och rådgivande roll samt sin genomförande och finansiella roll i den komplexa stadsbyggnadsutveckling som Burlövs kommun och andra kustkommuner befinner sig i. Vi välkomnar fortsatt dialog kring detta.

Riskhanteringsplanerna har tagits fram utifrån dagens lagstiftning där Länsstyrelsen har följt MSB:s vägledning. Länsstyrelsen är enligt översvämningsförordningen, som utgår från EU-direktiv, ansvarig att ta fram riskhanteringsplaner. Staten har möjlighet att genomföra åtgärder i egenskap av fastighetsägare vilket omfattar vissa verksamheter. I nuvarande system är i de flesta fall andra fastighetsägare, inklusive kommunerna ansvariga för åtgärder som skyddar mot översvämning. I arbetet med riskhanteringsplaner har Länsstyrelsen framförallt möjlighet att sammanställa åtgärder som andra aktörer avser att genomföra och har inte mandat att i övrigt föreslå vad andra aktörer ska genomföra för åtgärder eller hur dessa ska finansieras.

Kommuner har genom planmonopolet ett planeringsansvar som innebär att ta hänsyn till både enskilda och allmänna intressen. Kommunerna har ett särskilt ansvar att lokalisera bebyggelse till mark som är lämpad för ändamålet bl.a. med hänsyn till risken för översvämning. I översiktsplanen ska kommuner redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Länsstyrelsen kan inte inom ramen för riskhanteringsplaner föra en dialog om ansvarsfördelning t.ex. om systemet med det kommunala planmonopolet som är en grundbult i det svenska planeringssystemet. Om kommunerna vill förflytta ansvaret i denna fråga krävs en översyn av planmonopolet, vilket inte är en fråga inom ramen för detta uppdrag.

Ansvar för finansiering av kustskydd kan jämföras med så många andra frågor där den som är ansvarig för finansiering också gör slutligt val för vilka åtgärder som ska genomföras men också har rådighet för sin egen prioritering. Ska staten betala kommer även staten att behöva välja vad, var och vilka åtgärder som ska genomföras. Däremot finns möjlighet till statliga bidrag. MSB administrerar statsbidrag till kommuner för förebyggande åtgärder mot naturolyckor som utförs eller avses bli utförda bl.a. för att anpassa Sverige till de effekter som följer av ett förändrat klimat. Utifrån vad som sagts ovan ser Länsstyrelsen inte skäl att göra omtag av riskhanteringsplanerna.

Lomma

Presenterat förslag harmonierar väl med kommunens översiktsplan. Det finns dock ett par skrivningar som behöver omformuleras. Det står att:

- *”Åtgärder ska undvikas som hindrar översvämning av naturmark och skyddade områden enligt 7 kap MB, orsakade av tillfälligt höga havsnivåer motsvarande högsta beräknade havsvattenstånd i dagens klimat.”*
- *”Översvämningssåtgärder med syfte att skydda mot stigande havsnivåer bör inte planeras inom områden som omfattas av områdesskydd eller inom områden som kan påverka områdesskydd negativt.”*

Här bör man öppna upp formuleringen dels mot att kunna skydda även naturskyddade områden eller rekreativstråk inom naturskyddade områden, men också att låta översvämningssåtgärder som förstärker strandskyddets syften kunna genomgå ordinarie prövning. Möjligtvis avser man inte att omöjliggöra skyddsåtgärder inom strandskyddade områden som idag har låga eller obefintliga värden för biologisk mångfald eller friluftslivets intressen, men det är inte tydligt. Istället bör man möjliggöra skyddsåtgärder inom strandskyddade områden när det görs på rätt sätt. Som exempel har Lomma kommun erosionskydd på strandskyddad mark som bidragit både till kustskydd, biologisk mångfald och rekreation på platser som tidigare var antingen förstörda av tidigare åtgärder som utfyllnader och hårda erosionskydd eller i behov av sanering från invasiva arter eller annan problematik.

Ovannämnda resultatmål har justerats så att de bättre harmonierar med kommunens önskemål.

En viss uppdatering av kommunens förslag till översiktsplan kommer att ske innan antagandet gällande beredskapskapitlet där ett tydliggörande behöver göras hur fortsatt arbete ska ske med uppdatering av beredskapsplaner enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) och handlingsprogram enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) utifrån informationen som finns i riskkartorna.

Länsstyrelsen noterar informationen.

Det skulle även vara behjälpligt om beskrivningen av syftena med detta underlag var tydligare och även tydligt hänvisade till tänkta användningsområden.

Riskhanteringsplanens syfte och mål redovisas i sammanfattningen till planen och inledningen av kapitel 2. Förtydliganden har gjorts kring olika aktörers roller i kapitel 6.

Malmö

Sammanfattning

Klimatanpassning är en fråga som behöver uppmärksammas betydligt mer och Malmö stad välkomnar att ett förslag på riskhanteringsplanen tagits fram. Riskhanteringsplanen behöver ses över och få en tydligare roll för att kunna vara vägledande för kommunerna. Ansvar och skyldigheter för klimatanpassningsåtgärder behöver förtydligas, och staten behöver ta ett större ansvar för finansiering och genomförande av skyddsåtgärder för statliga intressen. Likvärdigt nationellt klimatunderlag behöver vara utgångspunkten för arbetet med klimatanpassning.

Riskhanteringsplanens resultatmål och åtgärdsförslag behöver ses över och utgå från att Malmö ska kunna utvecklas. Den tillhörande kostnadsanalysen behöver utvecklas och inkludera statens totala skadekostnad samt den exploatering som möjliggörs genom skyddsåtgärder och utfyllnader. Det krävs därmed ett större omtag av riskhanteringsplanen för att länsstyrelsen bättre ska kunna visa att staten tar sin stödjande och rådgivande roll på allvar i den komplexa stadsbyggnadsutveckling som Sveriges kuststäder befinner sig i. Malmö stad hänvisar också i yttrandet till det samarbete som finns mellan skånska kuststäder som avser lämna ett gemensamt yttrande till Länsstyrelsen Skåne.

Yttrande

Malmö stad anser att klimatanpassningen av såväl Malmö som Sverige är en fråga som behöver uppmärksammas betydligt mer än vad som görs idag och är därmed positiv till att riskhanteringsplanen tagits fram. Det är viktigt med en konstruktiv dialog om hur ökade översvämningsrisker och konsekvenserna av dessa ska kunna begränsas. Riskhanteringsplanen är ett steg i rätt riktning för detta. Malmö stad vill tillsammans med andra kustkommuner vara en aktiv part i fortsatt nationell dialog med länsstyrelsen och andra statliga myndigheter liksom andra aktörer i samhället. Ansvar och skyldigheter för finansieringen av klimatanpassningen av Sverige är otydligt. Trots allvaret i de frågor som riskhanteringsplanen behandlar har remisstiden för planen varit mycket kort. Med hänsyn till den korta svarstiden inriktar sig remissvaret främst på de övergripande slutsatserna och planens övergripande struktur. När det gäller synpunkterna på samrådsversionens förslag till detaljerade mål och åtgärder har den korta svarstiden begränsat förutsättningarna för ett fullödigt svar. Med detta konstaterat vill Malmö stad framföra följande synpunkter.

Riskhanteringsplanen har en oklar roll

Klimatanpassningen av Sverige behöver i betydligt större omfattning än idag utgå från tydliga ansvar och juridiska skyldigheter för olika typer av åtgärder. Länsstyrelsen kan inte ålägga kommunerna eller andra aktörer att arbeta i enlighet med de mål eller åtgärder som finns med i riskhanteringsplanen. Därav är det oklart hur staden ska förhålla sig till, och till fullo förstå, hur riskhanteringsplanen påverkar stadens arbete med klimatanpassning. När länsstyrelsen använder sig av de bedömningar som framgår av riskhanteringsplanen i olika framtida ärenden bör den på ett tydligare sätt ange i vad mån den anser att kommunerna exempelvis ska, bör, får vidta vissa åtgärder, respektive även i vad mån den anser att kommunerna inte ska, inte bör eller inte får vidta vissa åtgärder. Åtgärder i planen bör även sättas i relation till tvingande regelverk och andra gällande dokument på området.

Riskhanteringsplanerna har tagits fram i enlighet med översvämningsdirektivet (2007/60/EG) och syftar till att minska ogynnsamma effekter av översvämningsrisker. Länsstyrelsens uppdrag avseende riskhanteringsplaner är reglerat enligt förordning (SFS 2009:956) om översvämningsrisker och genom föreskrift (MSBFS 2013:1). I riskhanteringsplanerna redovisar Länsstyrelsen vem som är ansvarig för respektive åtgärd.

Åtgärder som kommuner är ansvariga för har hämtats från kommunala dokument. Åtgärder hämtade från kommunala översiktsplaner är vägledande för detaljplanering, bygglov och prövningar enligt miljöbalken.

Uppföljning av riskhanteringsplanen som utgår från statens rådighet och en tydligare målbild

Det är enligt Malmö stad avgörande att länsstyrelsen tydligt skiljer på det ansvar som kommunerna har och inte har. De åtgärder och resultatmål som föreslås i riskhanteringsplanen bör förtydligas utifrån om de är möjligheter för kommunerna eller juridiska skyldigheter med utgångspunkt i vad som exempelvis framgår av prop. 2017/18:163, *Nationell strategi för klimatanpassning* respektive Klimatanpassningsutredningens betänkande *Vem har ansvaret?* (SOU 2017:42). Malmö stad menar att fler aktörer behöver ha skyldigheter än vad som idag är fallet och att den frågan bör utredas vidare på ett nationellt plan. Malmö stad tror att det kommer bli utmanande för länsstyrelsen, att på ett nationellt enhetligt sätt följa upp och rapportera in de föreslagna resultatmålen och åtgärderna till MSB och föreslår därför länsstyrelsen att justera riskhanteringsplanen med detta i åtanke.

Riskhanteringsplanerna har tagits fram utifrån dagens lagstiftning där Länsstyrelsen har följt MSB:s vägledning. Länsstyrelsen är enligt översvämningsförordningen ansvarig att ta fram riskhanteringsplaner. Staten har möjlighet att genomföra åtgärder i egenskap av fastighetsägare vilket omfattar vissa verksamheter. I nuvarande system är i de flesta fall andra fastighetsägare, inklusive kommunerna ansvariga för åtgärder som skyddar mot översvämningsrisker. I arbetet med

riskhanteringsplaner har länsstyrelsen framförallt möjlighet att sammanställa åtgärder som andra aktörer avser att genomföra och har inte mandat att i övrigt föreslå vad andra aktörer ska genomföra för åtgärder eller hur dessa ska finansieras.

Planen behöver bli tydligare kring en gemensam och samlande målbild av ett klimatanpassat Malmöområde. Vidare bedöms planen bli mer effektiv om den kan bli tydligare kring vilka aktörer som har juridiska skyldigheter att agera samt vilka skyldigheter som behöver tillskapas för att målbilden ska kunna nås.

Riskhanteringsplanens syfte och mål redovisas i sammanfattningen till planen och inledningen av kapitel 2. Förtydliganden har gjorts kring olika aktörers roller i kapitel 6

SMHI behöver ansvara för nationellt klimatunderlag

Helt avgörande för bedömningen av vilka översvämningrisker som den pågående klimatförändringen föranleder är vilken framtida havsvattennivå och tidshorisont som bedömningen av skyddsbehov utgår ifrån. Länsstyrelsen har i riskhanteringsplanen valt att modifiera MSB:s hotkartor för att bland annat ta höjd för vågeffekter. Malmö stad anser att en generell osäkerhetsmarginal för att möta eventuella våg- och vindeffekter är ett mycket trubbigt instrument. Malmö stads vågatlas visar att vågpåverkan och vinduppstuvning behöver hanteras platsspecifikt eftersom dessa effekter ser väldigt olika ut utifrån de lokala geografiska förutsättningarna. Dessutom påverkas endast en begränsad zon intill vattenkanten. Malmö stads och länsstyrelsens modeller skiljer sig väsentligt åt, även om bägge utgår från samma underlag från IPCC (the Intergovernmental Panel on Climate Change). Liknande syn på tidshorisont och framtida havsvattennivåhöjningar är avgörande för bedömningen av vilka översvämningrisker som pågående klimatförändring föranleder. Malmö stad förordar därför att MSB:s hotkartor används så att alla Sveriges riskhanteringsplaner baseras på likvärdigt klimatunderlag.

Sammantaget, för att få en gemensam nationell syn på vilken statistisk metod som bör användas för att beskriva klimatet som grund för kommunernas klimatanpassningsarbete, förordar Malmö stad att SMHI:s roll som Sveriges expertmyndighet för klimatfrågor stärks. Malmö stad ser fördelar med att klimatanpassningen utgår från en gemensam nationell metodik för att kunna analysera och bedöma klimatpåverkan baserat på gemensamma referenspunkter och statistik. Det behöver till exempel gå att utläsa hur ett klimatunderlag är framtaget och vilken statistisk osäkerhet som ligger till grund för investeringsbeslut i Sverige. Det skapar likvärdiga förutsättningar för kommunerna i Sverige. Malmö stad föreslår länsstyrelsen att lägga till *”Länsstyrelsens ska, tillsammans med kommunerna, verka för att SMHI får ett utökad uppdrag som Sveriges expertmyndighet för klimatrelaterade frågor till kommunerna”*, som en åtgärd i riskhanteringsplanen. Det behöver bli självklart att klimatanpassningen av Sverige ska utgå från Sveriges expertmyndighets rekommenderade hantering av klimatunderlag.

Länsstyrelsen påminner om att SMHI redan idag ansvarar för nationella klimatunderlag. Det är också SMHI:s underlag som MSB:s hotkartor baseras på, vilket också Länsstyrelserna använder i arbetet med att ta fram riskhanteringsplaner. Av Skånes riskhanteringsplaner framgår hur klimatunderlag har tagits fram genom hänvisning till SMHI:s underlag som bygger på rapporter framtagna inom ramen för IPCCs arbete. Den statistiska osäkerheten är stor men är inte möjlig att beräkna eftersom ingen kan veta hur utsläppen av växthusgaser kommer att förändras över tid. De klimatscenarier som IPCC har tagit fram redovisar variationen av möjliga havsnivåer för exempelvis klimatscenario RCP 8.5. De intervall som IPCC redovisar för respektive scenario förklarar ca 66% av variationen. Det finns en gemensam nationell strategi för klimatanpassning med vägledande principer för arbetet som beskrivs i Prop. 2017/18:163. Olika myndigheter har olika roller i tillämpningen av underlag som SMHI tar fram. MSB är den myndighet som ansvarar för översvämningdirektivet. Boverket har i uppdrag att

samordna det nationella klimatanpassningsarbetet för den byggda miljön. Länsstyrelsen menar att då olika myndigheters ansvar och roller är tydliga vad gäller klimatanpassning utifrån olika ansvarsområden ser Länsstyrelsen inte skäl att förorda ett övergripande ansvar på en specifik myndighet som går in i andra myndigheters redan givna uppdrag.

Skydd av statens samhällsviktiga verksamheter

Riskhanteringsplanerna behöver tydligare visa vilket ansvar som berörda aktörer har och staten behöver ta en större roll för finansiering och finansieringsmodeller. Eftersom länsstyrelsen gör bedömningen att flera samhällsviktiga verksamheter med statlig huvudman riskerar att översvämmas uppmanar Malmö stad Länsstyrelsen Skåne att formulera en åtgärd som: *”Länsstyrelsen ska verka för att staten, samordnat med kommunerna, genomför och finansierar skyddsåtgärder och beredskap som skyddar allmänna intressen, som sammanhängande bebyggelsestrukturer, samhällsviktig verksamhet, riksintressen, naturreservat och infrastruktur osv.”* Länsstyrelsen behöver därtill arbeta för att staten ska ändra lagrum och tolkningar för att möjliggöra/förenkla tillståndsprocesser för att anlägga kustskydd.

Länsstyrelsen håller med om att statens arbete vad gäller skydd av statliga intressen behöver utvecklas. Länsstyrelsen har dock endast rådighet att genomföra åtgärder i vissa situationer och för ett fåtal objekt. Riksintressen och statliga naturreservat är i sig inget som ställer krav på kustskydd. Det som sker "naturligt" till följd av ett förändrat klimat behöver dessutom inte i alltid vara negativt för områdesskydden.

Riskhanteringsplanerna redovisar förebyggande åtgärder som på sikt bör leda till att staten genom Trafikverket genomför åtgärder för att skydda vägar, järnvägar och hamnverksamheter som ligger inom statligt ansvar. En annan åtgärd i riskhanteringsplanen är att Länsstyrelsen tar fram en handlingsplan för klimatanpassning för de skyddade områden som Länsstyrelsen förvaltar och påbörjar genomförandet av de åtgärder som beslutas i handlingsplanen och som åläggs myndigheten.

När det gäller att skapa förutsättningar för anläggandet av skydd av allmänna intressen i alla typer av miljöer är staten idag beroende av det kan ske inom ramen för det kommunala planmonopolet. Kommunen har idag både kravet att finansiera många av åtgärderna men äger samtidigt planeringsfrågan och kan föreslå vilka skyddsåtgärder som är lämpliga och var. Länsstyrelsen kan samtidigt bidra med den övergripande bilden och det regionala perspektivet varför det är angeläget att den kommunala och mellankommunala planeringen går i takt med staten för att genomföra skyddsåtgärder.

Länsstyrelsen ser i detta sammanhang inget skäl att ändra lagrum och tolkningar för att förenkla tillståndsprocessen för att anlägga kustskydd. Miljöbalken är uppbyggd för att ge en likvärdig prövning för alla typer av verksamheter. Eftersom kustskydd ofta innebär en negativ påverkan på andra värden är det rimligt att kustskydd provas så att hänsyn och försiktighetsmått innebär en så liten påverkan som möjligt på motstående intressen. Länsstyrelsen kan därför inte ställa sig bakom föreslagna åtgärder.

Resultatmål behöver ses över och tydligare utgå från att Malmö ska kunna utvecklas

Malmö stad delar länsstyrelsens syn att MSB:s övergripande mål bör vara vägledande för riskhanteringsplanen och att planen behöver utarbetas sektorsövergripande och förankras med såväl regionala, kommunala och lokala aktörer som med medborgare. Staden är positiv till den

övergripande idén om att framtagna resultatmål ska precisera vilken påverkan på samhället som kan accepteras vid en omfattande översvämning. Dock är det svårt att återfinna den idén i de föreslagna resultatmålen. Flertalet av resultatmålen pekar på att kommunen ska följa Malmö stads egna politiskt antagna dokument. Malmö stad menar att det är en självklarhet och därmed inte bör vara ett mål. Malmö stad ser också behov av en översyn av de resultatmål som strider mot MSB:s övergripande mål. I synnerhet handlar det om mål som syftar till att begränsa var och hur översvämningsskydd ska etableras. Malmö stad föreslår att länsstyrelsen justerar resultatmålen så att dessa tydligare preciserar vilken påverkan på samhället som kan accepteras vid en omfattande översvämning samt vilka funktioner som bör upprätthållas och fungera.

De resultatmål som redovisas i riskhanteringsplanerna är övergripande strategiska mål av regional karaktär och har diskuterats och förankrats med tjänstepersoner i kommunerna. Målen beskriver utifrån detta den inriktning som Länsstyrelsen Skåne i nuläget bedömer som viktig för att riskhanteringsplanerna ska bidra till positiva effekter för människors hälsa, miljö, kulturarv och ekonomisk verksamhet. Utifrån synpunkterna från samrådet har några av resultatmålen omformulerats.

Åtgärdsförslag behöver utgå från att Malmö ska kunna utvecklas

Malmö stad noterar att länsstyrelsen har utfört ett omfattande arbete med att inhämta åtgärder ur ett flertal politiskt beslutade dokument, som gällande översiktsplan, samrådshandling gällande fördjupad översiktsplan för Nyhamnen, uppdragsbeskrivning till strategi för kustskydd m.m. Det är enligt Malmö stad otydligt hur denna summering av beslut förväntas bidra till att hjälpa Malmö stad med att minska ogynnsam påverkan av översvämningar i staden.

Riskhanteringsplanerna har tagits fram i enlighet med översvämningdirektivet (2007/60/EG) och syftar till att minska ogynnsamma effekter av översvämningar. Riskhanteringsplanens huvudsakliga uppgift är att samla åtgärder från flera aktörer med syfte att uppnå målen i översvämningdirektivet. Riskhanteringsplanen kan ge en samlad bild som kan hjälpa olika aktörer att samverka vid planering av framtida åtgärder. Arbetet kommer att utvecklas vidare under kommande cykel av direktivet.

Malmö stad motsätter sig åtgärdsförslag där länsstyrelsen tar på sig Boverkets ansvar för att ta fram nationell vägledning för kommunal planering samt åtgärder där länsstyrelsen uppmanar kommunen att upphäva gällande detaljplaner i så kallade riskområden och andra åtgärder som kan tolkas som att länsstyrelsen driver "planerad reträtt" som lämpligaste lösning. Malmö stad saknar en åtgärd där länsstyrelsens i sin stöttande roll ska agera för att kuststäderna ska kunna utvecklas. Det är viktigt att staten utreder behovet av framtida kustskydd och, eftersom det är en nationell angelägenhet, också tar ansvar för finansiering av sådana åtgärder.

Länsstyrelsens avsikt är ta fram ett regionalt planeringsunderlag som kan hjälpa kommuner att planera för och genomföra skyddsåtgärder t. ex i områden där kommuner vill utveckla bebyggelse som är beroende av framtida åtgärder.

Åtgärden där länsstyrelsen uppmanar kommunen att se över detaljplaner inom riskområden för översvämning, samt informerar om möjligheten, att upphäva hela eller del av detaljplaner med outnyttjade byggrätter vars genomförandetid löpt ut har tidigare varit en åtgärd i den regionala klimatanpassningsplanen. Åtgärden visar på vilka möjligheter det finns i plan- och bygglagen för att minska risken för översvämning i befintliga områden.

Specifika synpunkter på några av åtgärdsförslagen

"Åtgärder ska undvikas som hindrar översvämning av naturmark och skyddade

områden enligt 7 kap. MB, orsakade av tillfälligt höga havsnivåer motsvarande högsta beräknade havsvattenstånd i dagens klimat” (s. 15).

Malmö stad bedömer att åtgärdsförslaget strider mot MSB:s övergripande mål ”skydda och begränsa skador på livsmiljöer och ekosystem vid en översvämning”. Länsstyrelsen bör specificera vilka dispenser för åtgärder som påverkar skyddade områden enligt miljöbalkens 7 kap. som kan krävas för att säkerställa kustskyddet. Potentiella juridiska lösningar på intressekonflikter som uppstår mellan naturvård och skydd mot olyckor (exempelvis 7 kap. 18 c § första stycket 3) bör utredas och synliggöras. Vidare bör länsstyrelsens förhållningsätt till kompensatoriska åtgärder beskrivas.

Resultatmålet har omformulerats sedan samrådet. Syftet med målet är att uppmärksamma vikten av att översvämningar tillåts ske även framöver i områden som är beroende av att översvämningar sker för att naturvärden ska kunna finnas kvar.

”Översvämningståtgärder med syfte att skydda mot stigande havsnivåer bör inte planeras inom områden som omfattas av områdesskydd eller inom områden som kan påverka områdesskydd negativt” (s. 15).

Malmö stad bedömer att åtgärden i nuvarande skrivning strider mot samtliga fyra av MSB:s övergripande mål. Åtgärden bör omformuleras och nyanseras, alternativt tas bort helt. Malmö stad vill poängtera att riskhanteringsplanen inte kan föregå beslut tagna i en framtida miljötillståndsprocess.

Resultatmålet har omformulerats sedan samrådet så att det bättre harmonierar med kommunens önskemål.

”Så långt möjligt bör utfyllnader i havet undvikas för att skydda mot översvämning till följd av stigande havsnivå” (s.15).

Malmö stad vill poängtera att utfyllnader prövas enligt särskild ordning och att riskhanteringsplanen inte kan eller bör föregå en sådan rättslig prövning. Klimatanpassningsåtgärder kommer få stora miljökonsekvenser oavsett var de lokaliseras.

Resultatmålet har omformulerats sedan samrådet så att det framgår att strandfodring inte betraktas som en utfyllnad i detta sammanhang. Resultatmålen som redovisas i riskhanteringsplanerna är övergripande strategiska mål av regional karaktär och har diskuterats och förankrats med tjänstepersoner i kommunerna. Målen beskriver den inriktning som Länsstyrelsen i nuläget bedömer som viktig för att riskhanteringsplanerna ska bidra till positiva effekter för människors hälsa, miljö, kulturarv och ekonomisk verksamhet.

Fler möjligheter till skyddsåtgärder

Enligt MSB:s vägledning för riskhanteringsplaner bör åtgärder som vidtagits enligt annan lagstiftning, och är relevanta för att reducera översvämningens risker, redovisas och markeras tydligt i riskhanteringsplanen. Enligt vägledningen ska det även framgå vilken lagstiftning som åtgärden grundar sig på. Malmö stad reagerar därför på att länsstyrelsen har valt att lyfta vissa specifika lagrum, såsom exempelvis miljöbalkens bestämmelser om markavvattning eller områdesskydd, med en tolkning som innebär att åtgärder som kan reducera översvämningens risker snarare beskrivs som svåra att genomföra. Malmö stad inser att genomförandet av olika kustskyddsåtgärder kan behöva olika typer av tillstånd och dispenser, men riskhanteringsplanen bör fokusera på att lyfta fram åtgärder i annan lagstiftning som kan vara relevanta för att reducera översvämningens risker. En sådan upplysning skulle vara vägledande för kommunen.

Riskhanteringsplanen har kompletterats med en fylligare beskrivning av andra lagrum som kan vidtas enligt annan lagstiftning och som kan vara relevanta för att genomföra åtgärder. Länsstyrelsen har valt att beskriva prövningsprocesser i miljöbalken som krävs för genomförande av åtgärder för att belysa att det finns intressekonflikter och andra utmaningar i de fall fysiska åtgärder behöver genomföras.

Åtgärderna har en positiv miljöpåverkan

Det är positivt att länsstyrelsen har tagit fram en miljökonsekvensbeskrivning för riskhanteringsplanen och bedömer att denna kan utgöra ett underlag till stadens fortsatta arbete. Malmö stad noterar att miljökonsekvensbeskrivningen sammanfattningsvis visar att de föreslagna åtgärderna har en positiv miljöpåverkan på alla fyra konsekvensområdena: människors liv och hälsa, miljön, kulturarvet samt ekonomisk verksamhet.

Miljökonsekvensbeskrivningen har efter samrådet ändrats avseende konsekvensområdet ekonomisk verksamhet. Underkapitlet heter nu "Materiella tillgångar och resurshushållning" och beaktar inte näringslivsfrågor. Miljökonsekvensbeskrivningen inkluderar efter samrådet åtgärden nya utfyllnader i hambassängerna i anslutning till Nyhamnen och därmed påverkan på riksintresse för kulturmiljövård. Det har påverkat den sammantagna bedömningen av åtgärder, som medför negativ miljöpåverkan inom alla fyra områdena: människors hälsa, miljö, kulturmiljö och materiella tillgångar och resurshushållning.

I miljökonsekvensbeskrivningen tar länsstyrelsen upp ett antal strategiska ställningstaganden, som kan tolkas som att länsstyrelsen föregår olika tillståndsprocesser. Bland dessa ställningstaganden vill Malmö stad särskilt påtala att skrivningar som exempelvis "planerad reträtt" inte på något sätt är ett aktuellt ställningstagande i kuststäder som ska kunna bevaras och utvecklas.

Strategiska ställningstaganden i MKB syftar till att visa på olika handlingsalternativ för att kunna motivera ytterligare alternativ till planalternativet och 0 alternativet.

Riskhanteringsplanens kostnadsanalys visar inte statens totala skadekostnader

Under samrådetiden har länsstyrelsen, i sent skede, kompletterat samrådshandlingarna med en kostnadsanalys. Malmö stad har på grund av den snäva tidsramen inte haft möjlighet att ta ställning till kostnadsanalysen i helhet men anför ändå följande:

Det framgår inte på vilket sätt kostnadsanalysen kommer att påverka länsstyrelsens prioritering av åtgärder i riskhanteringsplanen. Ur ett regionalt, men även nationellt, perspektiv har Malmö särskilt viktiga infrastrukturella knutpunkter för såväl sjöfart som järnväg. Kostnadsanalysen har stora brister gällande skadekostnader för när dessa statliga intressen är obrukbara till följd av översvämning. Rapporten lyfter dock fram att dessa skadekostnader är mycket omfattande.

Hänsyn har tagits till kostnadsanalysen vid prioritering av åtgärder. Med hänsyn till att det finns få skyddsåtgärder i planen påverkar inte analysen prioriteringar nämnvärt. Länsstyrelsen instämmer i de begränsningar som kommunen påpekar avseende skadekostnader

En kostnadsanalys som inte har med total skadekostnad blir svår använd och jämförelse med en investeringskostnad är därmed inte relevant. Malmö stad uppmanar därför länsstyrelsen att i fortsatt arbete utveckla denna del av kostnadsanalysen med syfte att utgöra underlag för statliga

investeringar för skyddsåtgärder i Malmö. En annan betydande kostnad som bör införlivas i kostnadsanalysen är sanerings- och andra efterkostnader som föranleds av översvämning av miljöfarlig verksamhet. Vidare anser Malmö stad att den exploatering som möjliggörs genom skyddsåtgärder och utfyllnader behöver inkluderas i kostnadsanalysen. Den grova beräkningen av investeringskostnaderna behöver kompletteras med ett tillvägagångssätt för hur klimatanpassning av befintlig bebyggelse och statens samhällsviktiga funktioner ska ske.

Länsstyrelsen noterar synpunkterna och kommer att ta hänsyn till dessa inför nästa cykel i arbetet med översvämningsdirektivet. Kostnadsanalysen ska ses som ett första steg till en mer komplett kostnadsnyttoanalys. Kostnadsanalysen är ett underlag som kommuner kan utgå ifrån i kommande analyser. Det är inte möjligt att utveckla kostnadsanalysen inom ramen för föreliggande riskhanteringsplan.

Samarbete mellan kuststäder i Skåne

Avslutningsvis vill Malmö stad hänvisa till ett samarbete som finns mellan skånska kuststäder som avser lämna ett gemensamt yttrande över riskhanteringsplaner till Länsstyrelsen Skåne.

Vellinge

Inledningsvis konstaterar Vellinge kommun att remisstiden för planen varit mycket kort utan hänsyn till den politiska hanteringen.

För riskhanteringsplanen för Malmö avstår Vellinge kommun att yttra sig utan hänvisar dels till yttrandet för riskhanteringsplanen för Falsterboområdet, dels till det kommungemensamma yttrandet.

Länsstyrelsen har kommenterat det kommungemensamma yttrandet i Burlövs och Malmös yttranden.

Övriga organisationer

Malmö Universitet

Bakgrund

Malmö universitet är ett av de universitet och högskolor som givits möjlighet att lämna synpunkter i samråd om Riskhanteringsplanen för Malmöområdet 2022-2027. Malmö universitet har en campusplan som innefattar ett framtida behov av fler lokaler i Malmö Stad. Universitetet bedriver även forskning, utbildning och samverkan relaterat till hållbar stadsutveckling i Malmö. Med bakgrund i detta har Malmö universitet nu sammanställt en rad frågor och synpunkter som har uppkommit som resultat av universitetets genomgång av riskhanteringsplanen.

Synpunkter

- Riskhanteringsplanen, i sitt utkast, ger en tydlig bild av de översvämningsrisker som föreligger i Malmö Stad idag.
- De åtgärder som föreslås i planen är enligt Länsstyrelsen prioriterade enligt en skala från låg till kritisk (se s 26). Det är dock oklart vilka åtgärder som anses vara av högre prioritering än andra, och vilken prioritet respektive åtgärd har getts i denna bedömning.

Prioritering av åtgärder har inarbetats i slutversionen av riskhanteringsplanen

- Länsstyrelsen föreslår att en risk för en 3,41 m högre havsnivå, vid extremväder, vid seklets slut ska vara riskhanteringsplanens utgångspunkt. Detta baseras på IPCCs tidigare scenarior, där RCP 8.5 då var det mest extrema scenariet. Betyder detta att de åtgärder som föreslås med utgångspunkt i riskhanteringsplanen kommer ha som utgångspunkt att det är detta, det mest extrema scenariot, och

då med större konsekvenser än i MSBs översvämningsberäkningar, som kommer antas vara sannolikt? Hur förhåller sig detta till de åtgärder som föreslås, där ofta + 3.0 m anges en önskvärd skyddsnivå? Hur stora konsekvenser får det för åtgärderna att Länsstyrelsen väljer att höja med 0,5 meter? På vilket sätt utgår den riskbedömningen från scenarier som nu anses sannolika och att därmed såväl konsekvens som sannolikhet vägs in i framtida beslutsfattande kring planer? Vilka följder medför det för marknyttjandet ur ett regionalt perspektiv, såsom konsekvenser för exempelvis livsmedelsförsörjningen vid det tänkta scenariet, vid seklets slut?

Riskhanteringsplanen följer de nivåer MSBs hot- och riskkartor redovisar. Länsstyrelsen har lagt till en karta som också redovisar en säkerhetsmarginal. Motiven till detta redovisas i planen.

- Resultatmålet "Ny infrastruktur bör så långt möjligt inte planeras inom riskområden för översämning" (s.15) kan förtydligas, då det är en tolkningsfråga vad som här avses med infrastruktur.

Resultatmål är av övergripande karaktär och syftar till att omfatta all infrastruktur. När det gäller åtgärder preciseras vilka objekt som omfattas av respektive åtgärd.

- Den risk för havsnivåhöjning som föreligger kommer såväl påverka exploateringen av nya havsnära områden men även till stor del redan bebyggda områden där även förtätning av staden planeras. Åtgärder kommer behövas för befintliga byggnader. Det faktum att yttre skyddsbarriärer eller andra klimatanpassningsåtgärder kommer behövas, får det då som konsekvens att nybyggnationer bör planeras med utgångspunkt i att skyddsbarriärer kommer att finnas i framtiden?

Prövning av ny bebyggelse prövas enligt plan- och bygglagen vilket innebär att riskhanteringsplanen inte kan hantera frågan.

- Det är viktigt att utreda ansvar och kostnader för drift och underhåll av vallar, barriärer och andra skyddsanordningar i planeringen. Även omfattning och konsekvenser av kortvarigare stopp i transporter, försörjning och verksamheten vid tillfälliga extrema vädersituationer behöver beaktas.

Riskhanteringsplanen kan inte hantera dessa komplicerade frågor som måste lösas i andra sammanhang och processer.

- Det kan vara av vikt att följa vad som utvecklas inom byggtekniken, i form av byggtekniska klimatanpassningsåtgärder, och därför kan detta vara lämpligt att beakta vid val av åtgärder.

Länsstyrelsen bevakar dessa frågor inom ramen för samordningsuppdraget för klimatanpassning.

- Det nämns i riskhanteringsplanen och behöver säkerställas, i fortsatt utredningsarbete, vilka svagheter som finns under markytan. Det gäller geotekniska förhållanden. Dvs risk att markförhållanden lokalt kan vara mycket porösa och släppa igenom större mängder vatten vid höjd vattennivå. Befintliga ledningar under mark behöver också säkras för höjda grundvattennivåer och ökat vattentryck.

Länsstyrelsen instämmer. De fysiska åtgärder som kan bli en följd av de övergripande åtgärder som redovisas i riskhanteringsplanen kommer att behöva utredas avseende geotekniska förhållanden inför kommande prövningsprocesser enligt miljöbalken och planläggning enligt plan- och bygglagen.

- Lokalisering av verksamhet inom område där risker stängs ute med olika byggtekniska åtgärder (barriärer och vallar) behöver ta i beaktande vad som kan inträffa ifall skyddsåtgärd fallerar och ha beredskap för kända och okända risker.

Länsstyrelsen instämmer och bevakar frågan efterföljande processer som är en följd av åtgärder i riskhanteringsplanen.

Sydvatten

Sydvatten har mottagit samrådshandlingar avseende förslag på riskhanteringsplaner enligt översvämningsdirektivet för Malmö, Helsingborg, Landskrona och Falsterbo.

Sydvatten har inga översvämningskänsliga anläggningar av väsentlig betydelse för dricksvattenförsörjningen inom de identifierade riskutsatta områdena.

Sydvatten har därmed inga ytterligare synpunkter på förslagen.

Länsstyrelsen noterar informationen.

Räddningstjänsten Syd

Generellt

Räddningstjänsten Syd bedömer generellt samrådsunderlaget som svårgranskat eftersom det är många delar som är otydliga eller ofullständiga. Det förutsetts därmed att underlaget kommer ut på ett nytt samråd och att räddningstjänsten ges ny möjlighet att lämna synpunkter på riskhanteringsplanen.

Eftersom riskhanteringsplanerna ska vara färdigställda och offentliggjorda senast den 22 december finns det ingen möjlighet till ytterligare samråd. Vid uppföljning och i arbetet med nästa riskhanteringsplan ges nya möjligheter att lämna synpunkter.

Räddningstjänsten noterar att Länsstyrelsen korrigerar det underlaget som tagits fram av MSB och SMHI med ytterligare osäkerhetsfaktor. Räddningstjänsten Syd har inte sakkunskap att avgöra betydelsen av detta med rekommenderar att detta tillvägagångssätt särskilt stäms av med MSB och SMHI innan arbetet fortsätter.

Länsstyrelsen har kompletterat underlaget. Motiven till detta redovisas i planen.

Räddningstjänst specifikt

I detta avsnitt kommenterar räddningstjänsten de mål som presenteras i kapitel 5 som bedöms ha koppling till räddningstjänstens verksamhet.

- Kommunen har kunskap om vilka områden som kan översvämmas med acceptabla risker för negativ påverkan på människors hälsa, miljön, kulturarvet eller ekonomisk verksamhet.
Räddningstjänsten Syd saknar en beskrivning av vad som är acceptabel risk eller vem som avgör vad som är en acceptabel risk.

Vad som är acceptabel risk definieras av verksamhetsutövare / fastighetsägare. Vad som är acceptabel risk vid planläggning avgörs i enskilda ärenden. Utöver det har kommunen ett planeringsansvar för befintlig bebyggelse i översiktsplanering.

- Kommunen följer sitt handlingsprogram enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO).
Räddningstjänsten Syd avser följa sitt handlingsprogram.

Länsstyrelsen noterar informationen.

- Det finns tillfälliga översvämningskydd tillgängliga som kan tas i bruk vid behov.
Räddningstjänsten Syd saknar en beskrivning av vilka översvämningskydd som avses och

vem som ansvarar för dem. Räddningstjänsten Syd har i dagsläget inga tillfälliga översvämningsskydd.

Länsstyrelsen noterar informationen.

- Befintlig infrastruktur ska så långt möjligt skyddas eller på annat sätt anpassas inom utpekade riskområden för översvämning.
Räddningstjänsten Syd saknar en tydlig beskrivning av vad som avses.

Resultatmålet är av övergripande karaktär och syftar till att omfatta all infrastruktur. När det gäller åtgärder preciseras vilka objekt som omfattas av respektive åtgärd.

- Det finns tydliga och beslutade samverkansformer för berörda aktörer vid hantering av en översvämningssituation.
Räddningstjänsten Syd deltar i samverkansforum med Malmö stad för att förbättra detta.

Länsstyrelsen noterar informationen

- Det finns beredskap för tidig information till allmänheten vid höga flöden/nivåer.
Räddningstjänsten Syd saknar en beskrivning av vem eller vilka som ansvarar för information till allmänheten. Räddningstjänsten Syd arbetar regelbundet med information till allmänheten i sina kanaler.

Resultatmålet är av övergripande karaktär. När det gäller åtgärder preciseras vilka objekt som omfattas av respektive åtgärd.

- Det finns beredskap inför användning av alternativa vägar vid räddnings- och vårdinsatser.
Räddningstjänsten Syd deltar i samverkansforum med Malmö stad för att reda ut detta och säkerställa att information når ut till de som behöver den.

Länsstyrelsen noterar informationen

På s. 20. står det följande: Malmö stad uppdaterar styrdokument för arbetet med krisberedskap enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) och handlingsprogram enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) utifrån informationen som finns i riskkartorna som tagits fram inom översvämningdirektivet genom förordning om översvämningrisker (SFS 2009:956).
Räddningstjänsten Syd är tveksam till att översvämningriskerna till följd av förhöjd havsnivå faller under LSO. Därför önskas ett förtydligande och vägledning från MSB angående om handlingsprogrammet enligt LSO ska uppdateras enligt översvämningdirektivet.

Nya föreskrifter om kommunala handlingsprogram har antagits. Syftet är att de ska bli tydligare, konkretare och hålla högre kvalitet samt innehålla en beskrivning av olyckor som kan leda till räddningsinsats, där bl.a. naturolyckor ingår. För mer information se: [Förändringar i lagen om Skydd mot olyckor \(LSO\) \(msb.se\)](#)

Räddningstjänsten bedömer att avsnittet om Sevesolagen (s.25) behöver utvecklas betydligt. Det är rimligt att det i riskhanteringsplanen framgår tydligt vilka verksamheter som omfattas av Sevesolagen

och var de ligger i förhållande till områden som riskerar att översvämmas. Detta visas med fördel med hjälp av en tydlig karta.

Riskhanteringsplanen har kompletterats avseende Sevesolagen både vad gäller beskrivning och åtgärder. Redovisning av objekt redovisas däremot inte på karta.